

Justis- og beredskapsdepartementet

Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

NATIONAL POLICE DIRECTORATE

Deres referanse:
18/6544

Vår referanse:
201805477-11 008

Sted, Dato
Oslo, 15.03.2019

**HØRINGSSVAR FRA POLITIDIREKTORATET - ENDRINGER I
UTLENDINGSLOVEN OG UMLENDINGSFORSKRIFTEN - BRUK AV DNA-
TESTING I UMLENDINGSSAKER**

Politidirektoratet viser til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev av 21. desember 2018 med vedlagt høringsnotat om bruk av DNA-testing i utlendingssaker.

I høringsnotatet foreslås det at utlendingsmyndighetene gis hjemmel til å *pålegge* søker og referanseperson å avlegge prøve for DNA-analyse i utlendingssaker der det er nødvendig å fastslå at det eksisterer en familierelasjon. Forslaget er en endring fra dagens situasjon, hvor utlendingsmyndighetene kun kan *anmode* om avleggelse av DNA-test, hvilket forutsetter et frivillig samtykke fra den det gjelder. Departementet har videre foreslått at det i utlendingsforskriften presiseres at slik DNA-test som hovedregel skal pålegges i saker om familiegjenforening fra land med dokumenter med lav notoritet. Høringsfrist er torsdag 21. mars 2019.

Politidirektoratet har forelagt høringen for samtlige politidistrikter samt Politiets utlendingsenhet (PU), for innspill. Vi har mottatt innspill fra Agder politidistrikt, Oslo politidistrikt, Innlandet politidistrikt, Øst politidistrikt, Finnmark politidistrikt og PU. Politidirektoratet har i stor grad basert sitt hørings svar på ovennevnte innspill, og disse er vedlagt hørings svaret i sin helhet.

Generelle kommentarer

Politidirektoratet stiller seg positiv til de foreslåtte endringene i adgangen til bruk av DNA-test i utlendingssaker, og tiltrer i det vesentligste Justis- og beredskapsdepartementets vurderinger.

Den vesentligste endringen i de foreslåtte bestemmelsene er at utlendingsmyndighetene kan *pålegge* søkeren og referansepersonen å avlegge DNA-test for å fastslå familierelasjon. Politidirektoratet bemerker at Justis- og beredskapsdepartementet går bort fra samtykke som grunnlag for opptak av DNA-tester og begrunner dette med at det ikke er i tråd med EUs personvernforordning, all den tid samtykket ikke reelt kan anses som frivillig. Politidirektoratet støtter departementets vurdering og viser til at endringene også vil bidra til en mer ryddig prosess, både ovenfor søker og referanseperson, så vel som for utlendingsmyndighetene.

Politidirektoratet

Vi viser ellers til innspill fra Oslo politidistrikt om at det kan være behov å vurdere ytterligere tilpasninger i tilknytning til EUs personvernforordning.

Virkeområde

I forslaget til ny § 87 har Justis- og beredskapsdepartementet videreført formuleringen vedrørende virkeområde, til saker hvor *de øvrige opplysningene i saken ikke gir grunnlag for med rimelig sikkerhet å fastslå familierelasjon*. Videre har departementet vist til at *forslaget innebærer en videreføring av adgangen til å innhente opplysninger ved hjelp av DNA-test i saker etter utlendingsloven, uavhengig av sakstype*. Sammenholdt med at DNA-test kun skal forekomme i saker etter generell eller individuell instruks fra UDI eller UNE, synes virkeområdet for DNA-testing etter utlendingsloven således uendret.

I enkelte tilfeller kan det imidlertid være hensiktsmessig å kunne avdekke eller utelukke en familierelasjon. Øst politidistrikt nevner som eksempel et anført ektepar som senere antas å være søsken. Det synes ikke å være noen avgrensning i bestemmelsen knyttet til hvor vidt det er fattet vedtak i saken, men Politidirektoratet finner imidlertid av hensyn til legalitetsprinsippet at ordlyden i bestemmelsen vil utelukke DNA-testing for å avdekke familierelasjon. En begrensning ligger også i forslag til ny § 17-9 a i utlendingsforskriften kun gjelder når søkeren eller referansepersonen kommer fra et land hvor dokumentene anses å ha lav notoritet. Politidirektoratet vil derfor anmode Justis- og beredskapsdepartementet om å vurdere å utvide virkeområdet for ny § 87 i utlendingsloven til også å omfatte situasjoner hvor det er nødvendig å *avdekke/utelukke* familierelasjon. Evt. foreslås det at ovennevnte inntas som et alternativt vilkår i forslag til ny § 17-9 a i utlendingsforskriften.

Konsekvenser av å nekte å gjennomføre DNA-test

Politidirektoratet tiltrer departementets vurderinger vedrørende konsekvensene av å ikke etterkomme pålegg om DNA-test. Det vises særlig til at tydeliggjøringen av det *må forventes å få betydning for avgjørelsen av saken dersom søkeren og/eller referansepersonen skulle trosse et slikt pålegg*, vil bidra til en mer forutsigbar og transparent prosess.

Videre støtter Politidirektoratet departementets vurderinger vedrørende spørsmålet om bruk av tvang, samt forholdet til straffeloven, herunder utlendingsloven § 83, jf. § 108 annet ledd bokstav a. All den tid manglende gjennomføring av pålegg vil gi seg konsekvenser ved saksavgjørelsen, samt at avleggelse av falsk forklaring er belagt med straffeansvar, synes det uhensiktsmessig å tilføre ytterligere straffesanksjoner i anledning DNA-test.

Det vises imidlertid til PUs innspill vedrørende tilbakekallssaker. Disse sakene stiller seg noe annerledes, hvor konsekvensen av å trosse pålegg om DNA-test i verste fall vil være fraværende. Politidirektoratet støtter således PUs forslag om at det for tilbakekallssakene bør vurderes hvor vidt DNA-test kan gjennomføres ved tvang.

Justis- og beredskapsdepartementet har vist til at *det kan tenkes unntakstilfeller der det foreligger omstendigheter som tilsier at søker eller referanseperson har god grunn til å nekte å avlegge en DNA-test, og hvor utlendingsmyndighetene, etter å ha blitt gjort kjent med disse omstendighetene, bør frafalle et pålegg om DNA-test*. Politidirektoratet støtter departementets vurdering. Videre bemerkes det at evt. vilkår for unntak fra pålegg ikke er nærmere definert, men vil bero på en konkret vurdering av den enkelte sak. Terskelen for å trekke et pålegg skal imidlertid være høy. Politidirektoratet viser til at det kan være hensiktsmessig med en nærmere definisjon, eller en ikke uttømmende liste over momenter som kan hensyntas i en slik vurdering.

Kompetanse til å gi pålegg om DNA-test

Det fremgår av forslaget at pålegg om DNA-test etter ny § 87 i utlendingsloven kun kan ilegges etter generell eller individuell instruks fra UDI eller UNE.

Politiet er utlendingsmyndighetenes førstelinje i Norge. I disse sakene har politiet søkeren til stede og vil således være nærmest til å kunne foreta en vurdering av opplysningene søkeren gir. En saksgang, hvor saken må sendes til UDI for vurdering av de samme opplysningene for så å sendes tilbake til politiet, synes uhensiktsmessig tids- og ressurskrevende. Videre vises det til at illeggelse av pålegg er en beslutning/virkemiddel som naturlig hører inn under politiets myndighetsområde. Det er riktignok politiet som i dag gjennomfører alle arbeidsoppgaver knyttet til DNA-test, herunder kaller inn, gir opplysninger om ordningen og gjennomfører testen. Dette skjer imidlertid etter en *anmodning* fra UDI eller UNE. Politidirektoratet viser til at dersom et *pålegg* skal ilegges av en etat og gjennomføres av en annen etat, vil det kunne bidra til en betydelig sammenblanding av roller ovenfor søkeren og referansepersonen.

Det foreslås således at politiet bør gis primærkompetansen til å pålegge søkeren og referansepersonen å avlegge en DNA-test. UDI og UNE kan deretter, ved ytterligere behov, anmode om at politiet pålegger søkeren og referansepersonen å avlegge DNA-test, hvilket således følger tilsvarende prosedyre som i dag. Alternativt bør kompetansen deles mellom UDI, UNE og politiet.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Politidirektoratet er enige med Justis- og beredskapsdepartementet i at de foreslåtte endringene i utlendingsloven og -forskriften vil kunne gi en preventiv effekt med hensyn til forsøk på å utnytte systemet. Dette vil sannsynligvis medføre færre søknader, men vil samtidig kunne utløse behov for et økt antall DNA-tester, og således føre til økt ressursbruk for politiet. Det bemerkes samtidig at beslutningskompetanse hos politiet vil kunne bidra til å redusere både tids- og ressursbruken i disse sakene.

Videre vises det til PUs innspill om at arbeidet med å avdekke falske identiteter er ressurs- og tidkrevende. Avdekking av uriktige opplysninger i forbindelse med påståtte familierelasjoner vil derfor kunne medføre en reduksjon i ressursene til saksbehandling i disse sakene.

Endelig vises det til at tilbakekallssaker er svært tids- og ressurskrevende og at en ved styrkede kontrollmuligheter i tidligere faser vil kunne unngå at det gis tillatelse i saker med uriktig oppholdsgrunnlag. Det er imidlertid vanskelig å kunne sette noe konkrete verdier på dette, verken hva gjelder omfang eller ressursbeparelser.

Med hilsen

Jørn Olav Schjelderup
seksjonsleder

Ane Kvaal
seksjonssjef

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Vedlegg: 6

Saksbehandler:
Joo Arne Maana

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

OSLO POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
2018005477

Vår referanse:
201900286

Sted, Dato
Oslo, 08.03.2019

HØRINGSINNSPILL – ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG UTLENDINGSFORSKRIFTEN – BRUK AV DNA-TESTING I UTLENDINGSSAKER

Det vises til Politidirektoratets oversendelse datert 4. januar 2019 av Justis- og beredskapsdepartementets høring om forslag til endringer i utlendings- loven og -forskriften. Forslaget går ut på at utlendingsmyndighetene gis hjemmel til å pålegge søker og referanseperson å avlegge prøver for DNA-analyse i utlendingssaker der det er nødvendig å fastslå om/at det foreligger en familierelasjon. Frist for innspill til Politidirektoratet er satt til 11. mars 2019.

Høringsinnspillet er utarbeidet av Felles enhet for utlending og forvaltning ved Oslo politidistrikt. I det følgende gis det tilbakemelding etter de problemstillingene enheten er kjent med, og som naturlig faller inn under vårt mandat.

Det vises i sin helhet til vårt innspill av 22. mai 2018 til forhåndsforeleggelsen av utkast til høringsnotat på samme lovendringsforslag.

Generelt

Oslo politidistrikt er positive til forslaget til lov- og forskriftsendring og er enig i at det er nødvendig å korrigere utlendingsloven § 87 etter at EUs personvernforordning trådte i kraft. Særlig praktiseringen av at offentlige myndigheter benytter kontrollmetoder basert på et ikke reelt frivillig samtykke har i den forbindelse vært kritisert. Det bemerkes at politiet ved utøvelse av våre kontrollmetoder etter utlendingsloven baserer kontrollen på samtykke fra personene vi kontrollerer, eksempelvis bostedskontroller, jf. utlendingsloven § 103 første ledd bokstav a. Det kan derfor være behov for å se på flere av utlendingslovens bestemmelser etter ikrafttreddelsen av EUs personvernforordning.

Oslo politidistrikt bemerker at Justis- og beredskapsdepartementet går bort fra samtykke som grunnlag for opptak av DNA-prøver i utlendingsloven og begrunner dette med at det ikke er i

OSLO POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 2093 Vika, 0125 Oslo
E-post: post.oslo@politiet.no

Tlf.: 22669050
Faks: 22668741

Org. nr.: 961398142
www.politi.no

tråd med i EUs personvernforordning, når samtykket ikke reelt kan anses som frivillig. På samme tid er det en nært forestående ikrafttredelse av en lovendring i lov av 8. april 1981 nr.7 om barn og foreldre. I endringslov 15.juni 2018 nr. 34 om endringer i barnelova og statsborgerloven (foreldreskap og statsborgerskap for barn født i utlandet) er ordlyden i ny barnelov § 4 femte ledd, " kan myndigheita be om ei eigna prøve til DNA-analyse for barnet og for han som vil erklære seg som far" (Min uth.) Konsekvensen dersom far "avslår ei oppmoding om DNA-analyse" er at han ikke kan erklære farskap, jf. sjette ledd. Nevnte lovendring ble vedtatt kort tid før personvernforordningens ikrafttreden i Norge, men det kan likevel argumenteres for at regelverket bør samordnes når det gjelder norske myndigheters anledning til å anmode og pålegge opptak av DNA-prøver for analyse.

Beslutningsmyndighet

Det fremgår ikke av høringsnotatet hvilken eller hvilke instanser hos utlendingsmyndighetene som skal ha myndighet til å beslutte å pålegge personer å avlegge DNA-prøver forbindelse med familieinnvandringsaker. Slik dette praktiseres etter gjeldende regelverk er det Utlendingsdirektoratet (UDI) som foretar bestilling av DNA-prøver i den konkrete sak, jf. UDIs rundskriv RS 2010-035. Som saksforberedende organ i familieinnvandringsaker opplever politiet at det er både tidkrevende og upraktisk at politiet ikke har myndighet til å beslutte dette når vi er i kontakt med herboende referanseperson og/eller søker i forbindelse med utlendingssaken, for eksempel i forbindelse med et forvaltningsintervju. Det kan gjelde en utlendingssak hvor UDI tidligere ikke har tatt stilling til spørsmålet om DNA-prøver skal opptas, eller at UDI har vurdert at det ikke er behov for DNA-prøve, men at det fremkommer opplysninger underveis i politiets undersøkelser som tilsier at det er behov for en avklaring av personenes slektskap. Politiet må da returnere saksansvaret til UDI for at UDI skal vurdere en DNA-bestilling og deretter returnere saken tilbake til politiet eller utenriksstasjon for at DNA-prøve-opptak skal gjennomføres. Dette er et spørsmål som ikke avklares i den foreslåtte lov- og forskriftsendringen. Hvor beslutningsmyndigheten skal ligge, bør fortrinnsvis avklares snarlig av UDI i rundskriv i etterkant av den foreslåtte regelverksendringen.

Med hilsen

Jan Eirik Thomassen

Enhetsleder

Saksbehandler:
Ane Paaske Løvli
Juridisk seniorrådgiver
Telefon: 22 34 21 45

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 Oslo

ØST POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201805477

Vår referanse:
201900411

Sted, Dato
Ski, 05.02.2019

INNSPILL TIL HØRING OM ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG UTLENDINGSFORSKRIFTEN – BRUK AV DNA-TESTING I UTLENDINGSSAKER

Øst politidistrikt viser til e-post fra Politidirektoratet (POD) den 04.01.2019 der det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev og høringsnotat om endringer i utlendingsloven § 87 og endringer i utlendingsforskriften knyttet til DNA-testing av 21.12.2018.

POD har anmodet om eventuelle innspill innen den 11.03.2019.

Generelle kommentarer

Øst politidistrikt har gjennomgått utkastet, og er i det vesentligste enige i endringene som er foreslått. Vi har kun noen få ytterligere kommentarer etter vårt svar på foreleggelsen den 23.05.2018.

Forslaget vil bidra til en mer ryddig prosess overfor søker og referansepersonen, og gi bedre uttrykk for hva som kan bli konsekvensen dersom testen ikke foretas. I enkelte tilfeller kan det også bidra til at en referanseperson i Norge unngår press fra familiemedlemmer og andre i hjemlandet til ikke å ta en test, ved at de kan vise til at de er pålagt det.

I dag tar Øst politidistrikt kun DNA-test på anmodning fra UDI, og få personer DNA-testes. Vi mener at det kan være hensiktsmessig også å vurdere DNA-testing i familieetableringssaker/familiegjenforeningssaker fra land som for eksempel Vietnam, Marokko, Pakistan og Irak. I dag er det Somalia, Eritrea, Etiopia, Afghanistan og Syria som er i overvekt med hensyn til DNA testing. Vi opplever at det har vært en nedgang knyttet til antall personer som blir DNA-testet til tross for stort fokus på ID. Hadde man tidlig i prosessen kunne foretatt DNA-test ville vi sikret personers identitet og forhindre at personer fikk oppholdstillatelse på feil premisser. En større adgang vil også være forebyggende og hindre ID-juks.

Øst politidistrikt

Ski
Post: Postboks 3390, 1402 SKI
Besøk: Vestveien 16

Tlf: 64 85 16 00
Faks: 64 85 17 26
E-post: post.ost@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

Vi er også enige i at det fortsatt bør være et vilkår for DNA-test at det er nødvendig for å fastslå en familierelasjon, og at øvrige opplysninger i saken ikke gir tilstrekkelig grunnlag for å fastslå relasjonen. Dette vil gjøre at vi unngår å innhente sensitive personopplysninger uten et begrunnet behov, samt at det vil være ressursbesparende for politiet at vi ikke må innhente DNA-test der relasjonen kan bekreftes på annen måte.

Vi vil bemerke at vi ser et behov for å kunne pålegge DNA-test også etter at en tillatelse er gitt. I Øst politidistrikt har vi eksempler på at vietnamesiske statsborgere har søkt familiegjenforening som ektefeller, og fått tillatelse. Senere har vi mottatt tips om at personene er søsken. Det er ingen generell usikkerhet knyttet til dokumenter som er utstedt av vietnamesiske myndigheter, og det har derfor ikke vært praksis å anmode om DNA-test. Det samme gjelder for Pakistan, hvor det heller ikke har vært noen hovedregel at man anmoder om DNA-test. Forslaget til ny forskriftsbestemmelse fastslår at hovedregelen gjelder land hvor det er usikkerhet knyttet til dokumenter, men det er viktig at regelverket er romslig nok til at utlendingsmyndigheten kan legge vekt på andre faktorer som også kan så tvil om familierelasjonen er reell.

Forslaget til ny bestemmelse i utlendingsforskriften 17-9 a sier at det som hovedregel skal pålegges DNA-test i saker om familiegjenforening etter utlendingsloven kapittel 6, der søkeren eller referansepersonen kommer fra et land hvor dokumentene anses å ha lav notoritet. Dette forslaget kunne med fordel også omfattet tredjelandsborgere som søker om oppholdskort i familieinnvandring med EØS-borger, der tredjelandsborgeren kommer fra et land hvor dokumentene anses å ha lav notoritet. Da kunne vi ha forebygget at for eksempel EØS-borgere erklærer farskap til barn av tredjelandsborgere som ikke er deres, for at tredjelandsborgeren skal få opphold på uriktig grunnlag. Situasjonen kan også være omvendt, at tredjelandsborgere erklærer farskap til barn av EØS-borgere som i realiteten ikke er deres barn.

Kommentarer til punkt 8 – økonomisk og administrative konsekvenser

Øst politidistrikt mener at forslaget kan medføre administrative og økonomiske konsekvenser for politiet dersom vi med denne adgangen får anledning til å DNA-teste en rekke andre personer fra land der det er tvil om familierelasjonen. Politiet vil da få økt arbeidsmengde og det vil kreve økte ressurser i førstelinjen til arbeidsoppgaven.

Gjennom forslaget til forskriftsbestemmelse ønsker departementet dessuten å regulere at det som hovedregel skal kreves DNA-test i saker om familiegjenforening der søkeren eller referansepersonen kommer fra et land der det er usikkerhet knyttet til dokumenter som kan bidra til å sannsynliggjøre vedkommendes identitet og den angitte familierelasjonen. Vi mener at dette vil gjelde en rekke land, jf. kommentarer over, og derfor at denne utvidede adgangen til å DNA-teste borgere fra flere land, vil føre til økt ressursbruk i politiet.

I de tilfellene der referansepersonen ikke ønsker å benytte seg av tilbudet om DNA-testing, vil det være behov for å opplyse saken ytterligere. Dersom det da stilles krav til en forvaltningssamtale/intervju i førstelinjen så vil dette også bidra til økt ressursbruk i politiet.

Med hilsen

Merete Christin Beck
Fung. driftsenhetsleder

Saksbehandler:
Elin Grøttjord
Politiadvokat

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur

Fra: Lene Flem Lian
Sendt: 4. mars 2019 11:56
Til: Postmottak POD
Kopi: Silja Strømme
Emne: VS: Høring - Endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften - bruk av DNA-testing i utlendingssaker
Vedlegg: 201805477-1_H_Høringsbrev endringer i lov og forskrift om bruk av DNAtesting i utl9765391.pdf.pdf; 201805477-1_V1_Høringsnotat Endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften bruk av 97651.pdf.pdf; 201805477-1_V2_Høring Liste over høringsinstanser9697731.pdf.pdf

Kategorier: Grønn kategori

Hei

Innlandet politidistrikt har ingen kommentarer til forslaget om lovendring annet enn at vi støtter forslaget og synes argumentene for endring er gode både for personen det gjelder (fra land med lav notoritet på dokumenter/registre) og for utlendingsmyndighetene.

Med hilsen

Lene Flem Lian
Avsnittsleder utlendingsforvaltning
Utlendingseksjonen
Innlandet politidistrikt
Politihuset i Hamar

Telefon: 99552917
E-post: lene.flem@politiet.no
www.politi.no

Fra: Maren Vaagan
Sendt: 4. januar 2019 14:15
Til: Postmottak Nye 12 Distrikt; Postmottak PU
Kopi: Jan Eirik Thomassen; Eli Fryjordet; Ronny Hvalby Sollie; Per Øyvind Skogmo; Lise Flø; Grete Karlsen; Torill Sorte; Magnus Andreassen; Leif Ole Topnes; Ane Kvaal; Marianne Nørgaard Aae; Siw Reidun Hind; Hilde Kristin Pettersen; Kristel Lee Høgslett; Anne Kristin Solberg
Emne: Høring - Endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften - bruk av DNA-testing i utlendingssaker

Hei

Det vises til Justis- og beredskapsdepartementets høringsbrev og –notat av 21. desember 2018 om endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften, se vedlegg.

Kort om endringsforslagene

Forslaget går ut på at utlendingsmyndighetene gis hjemmel til å *pålegge* søker og referanseperson å avlegge prøve for DNA-analyse i utlendingssaker der det er nødvendig å fastslå at det eksisterer en familierelasjon. I dag kan myndighetene bare *anmode* om avleggelse av DNA-test, og ordningen forutsetter således et frivillig samtykke fra den det gjelder. Etter departementets syn er gjeldende regel ikke tilstrekkelig til å ivareta kontrollbehovet, samtidig som det kan settes spørsmålstegn ved om frivilligheten er reell sett i lys av konsekvensene av ikke å avlegge DNA-test og situasjonen for øvrig. I tillegg foreslås det nærmere presisert i forskrift at søker og referanseperson som hovedregel skal pålegges å avlegge prøve for DNA-analyse i saker om familiegjenforening fra land hvor det er usikkerhet knyttet til identitets-dokumenter og andre dokumenter som kan bidra til å sannsynliggjøre identitet og familierelasjon.

Europaparlamentets- og rådsforordning (EU) 2016/679 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger og om fri ut-veksling av slike opplysninger (heretter personvernforordningen) trådte i kraft 25. mai 2018, og er implementert i norsk rett ved lov 15. juni 2018 nr. 38 om behandling av personopplysninger (personopplysningsloven). Departementet har kommet til at justeringer i dagens bestemmelse er nødvendig for å sikre at bestemmelsen er innenfor personvernregelverkets rammer.

Det antas at de endringer i regelverket som er foreslått kan komme til å kreve noe økt behov for ressurser til håndtering av DNA-tester i Utlendingsdirektoratet, politiet og ved norske utenriksstasjoner. Utgiftene knyttet til DNA-testing dekkes innenfor gjeldende budsjettammer. Det vises ellers til nærmere omtale av endringsforslagene i vedlagte høringsnotat.

Frist for innspill

Politidirektoratet ber om innspill til de foreslåtte endringene. Innspill bes oversendt Politidirektoratet innen **mandag 11. mars**.

Vi legger opp til at mottatte høringsinnspill oversendes til Justis- og beredskapsdepartementet som vedlegg til Politidirektoratets hørings svar. Merk at høringsuttalelser er offentlige etter offentleglova og blir publisert sammen med øvrige høringsuttalelser.

Med hilsen

Maren Vaagan
fung. sekjersonssjef
Grense- og utlendingsseksjonen
Avdeling for politiberedskap og krisehåndtering
Politidirektoratet

Telefon: 47 27 55 13

E-post: maren.vaagan@politiet.no

www.politi.no

Politidirektoratet
Postboks 8051 Dep
0031 OSLO

NATIONAL POLICE IMMIGRATION SERVICE
- NORWAY

Deres referanse:

Vår referanse:
201900066

Sted, Dato
Oslo, 11 .03.2016

HØRINGSSVAR – ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG FORSKRIFTEN – BRUK AV DNA-TESTING I UTLENDINGSSAKER

Det vises til Politidirektoratets (POD) e-post av 04.01.2019, vedlagt Justis og beredskapsdepartementets høringsbrev og -notat av 21.12.2018, der det bes om innspill til forslaget om å gi utlendingsmyndighetene hjemmel til å pålegge DNA-analyse i utlendingsaker der det er nødvendig for å fastslå en familierelasjon.

Frist for å gi tilbakemelding til POD er 11.03.2019.

PU er i stor grad positiv til forslaget som fremkommer av høringsnotatet, men har noen merknader knyttet til enkelte deler av høringen. Nedenfor følger PU sine vurderinger og innspill til forslaget.

Generelle merknader til høringen

PU er enig i forslaget til lov- og forskriftsendring om å gå bort fra dagens ordning med anmodning om DNA-test til pålegg om dette og at det tydeliggjøres at dette må forventes å få konsekvenser for avgjørelsen av saken.

PU ønsker å understreke at det er av stor betydning å avklare rett identitet så tidlig som mulig i saksgangen. Det er vesentlig at norske myndigheter kjenner identiteten til utlendinger som oppholder seg i Norge og som blir innvilget tillatelser til å oppholde seg her. Erfaringer fra utlendingsforvaltningen viser at det gis uriktige opplysninger om slektskap i den hensikt å skaffe seg oppholdsgrunnlag i Norge. Myndighetene har derfor et stort behov for å kunne benytte flere virkemidler enn de man har i dag for å forhindre at det ikke gis oppholdstillatelser i falsk identitet. En hjemmel for å pålegge DNA test i alle utlendingsaker for å fastslå familierelasjon er derfor et viktig virkemiddel i arbeidet med å opplyse saker best mulig og for å kunne treffe riktige avgjørelser.

Merknader til enkelte deler av forslaget

Misbruk ved tilfeller av familieetablering

Departementet foreslår en ny forskriftsbestemmelse hvor det som hovedregel skal pålegges DNA test ved tilfeller av familiegjenforening fra land med dokumenter med lav notoritet. PU mener det er uheldig at dette kun skal gjelde for tilfeller av

familiegjenforening og ikke også familieetablering. PU ser at familieinnvandringsregelverket gir muligheter for opphold til andre målgrupper enn det som er tiltenkt. Søsken har f.eks. ikke mulighet til familiegjenforening og det kan tenkes tilfeller hvor søsken eller annen nær familierelasjon søker å legalisere opphold i Norge som ektefelle.

PU er derfor av den oppfatning at forskriftsbestemmelsen bør omfatte hele familieinnvandringsregelverket. PU støtter forøvrig forslaget om at korttidsopphold for å besøke barn i riket og familieinnvandring etter EØS-regelverket skal falle utenfor forskriftsbestemmelsens anvendelsesområde.

Kompetansebestemmelse

PU merker seg departementets presisering nederst på s 14 i høringsnotatet hvor det fremkommer at forslaget ikke er ment å innebære en hjemmel for politiet eller norske utenriksstasjoner til å pålegge søker eller referanseperson å avlegge DNA test. Dette skal skje etter instruks fra UDI eller UNE.

Politiet har ingen innvendinger til at norske utenriksstasjoner ikke skal gis hjemmel til å pålegge gjennomføring av DNA test, men er av den oppfatning at det er uheldig at politiet ikke har hjemmel til dette. PU er en sentral aktør i utlendingsforvaltningen og identitetsavklaring er en av PUs hovedoppgaver. PU har dermed kompetansen som skal til for å gjøre slike vurderinger. I de tilfeller PU skulle ha konkrete mistanker til at en påstått familierelasjon ikke er slik som beskrevet vil hensynet til effektivitet i forvaltningen tilsa at politiet også burde inneha denne oppgaven. PU vil i mange tilfeller allerede være i møte med utlendingen/e og kan utføre DNA prøven umiddelbart. Dette vil kunne innebære en stor administrativ og økonomisk besparelse mot tilfelle ved at UDI senere må anmode PU om en DNA-test for så å innkalle utlendingene til dette på nytt. Politiet har allerede denne funksjonen etter dagens ordning og er godt kjent med fremgangsmåte og informasjonsplikt.

Politiet har også kontrollfunksjon i saker om tillatelse i distriktene, og har direkte kontakt med referansepersoner og søkere ved innvilgelse av tillatelse. Dersom politiet oppdager noe som ikke stemmer rundt søker som f.eks. avvik på bildet fra søknad eller slående familielikhet i saker om familieetablering, bør politiet også kunne gjennomføre en slik test basert på sine antakelser om at tillatelsen kan være forsøk på omgåelse av regelverket.

Økonomiske og administrative konsekvenser

PU har ingen konkrete erfaringer eller statistikk som kan bidra til å anslå hvilke direkte økonomiske eller administrative konsekvenser forslaget vil ha. PU ønsker imidlertid å understreke at arbeidet med å avdekke falske identiteter er ressurs- og tidkrevende. Avdekking av uriktige opplysninger i forbindelse med påståtte familierelasjoner vil derfor kunne medføre en reduksjon i ressursene til saksbehandling i disse sakene. I saker der det foreligger DNA resultat vil saksbehandlingen kunne forkortes betraktelig samtidig som at utlendingsmyndighetene har en større grad av forsikring rundt identiteten på vedkommende utlending.

Avsluttende bemerkning - spesielt om tilbakekallsaker

Slik PU leser departementets forslag skal dette fortsatt omfatte saker om tilbakekall av tillatelser da det er vist til s. 7 i Ot. prp. Nr 17 (2006-2007). PU ser imidlertid at bestemmelsen ikke vil ha samme tyngde i disse sakene ovenfor personene det gjelder som det vil ha i saker der innvilgelsen vil avhenge av en DNA-test. I saker om tilbakekall kreves det mye for å bygge en sak som fører til tilbakekall av en tillatelse. Det å nekte å gjennomføre en DNA-test vil i disse typer saker ikke få tilsvarende konsekvens for den

enkelte som ved søknad om førstegangs tillatelse. PU mener derfor at det i tilbakekallssaker er behov for en egen hjemmel til å gjennomføre DNA-test ved tvang.

Med hilsen

Rolf Odner
fungerende seksjonssjef

Marte Dinh-Steffensen
politiadvokat

Dokumentet er elektronisk signert

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

AGDER POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201805477-1

Vår referanse:
201900073-2 720

Sted, Dato
Kristiansand, 11.03.2019

HØRINGSTILSVAR - ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG UTLENDINGSFORSKRIFTEN - BRUK AV DNA-TESTING I UTLENDINGSSAKER

Agder politidistrikt viser til høring datert 21.12.18, vedrørende endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften – bruk av DNA-testing i utlendingssaker.

Justis- og beredskapsdepartementet forstår at det gjøres endringer i utlendingsloven § 87 slik at utlendingsmyndighetene kan pålegge søker og referanseperson å avlegge prøve for DNA-analyse.

Agder politidistrikt har ingen spesielle kommentarer knyttet til lov og forskriftsendringene slik de fremkommer i høringsnotatet, utover at vi påpeker at dette vil gi utvidede muligheter for å kontrollere vilkår i familieinnvandringssaker. Det antas at dette vil virke forbyggende med tanke på en av de overordnede målsetningene i disponeringsskrivet for 2019: "få personer med opphold på feil grunnlag".

Når det gjelder det som fremgår av økonomiske og administrative konsekvenser, antar vi at dette vil kreve noe økt behov for ressurser, og at dette kan medføre noe lengre ventetid på saksbehandling eller timebestilling, avhengig av omfanget.

Våre merknader knytter seg hovedsakelig til politiets oppgaver i forbindelse med gjennomføringen av DNA-testing i utlendingssaker.

Dagens ordning:

Det er seksjon for utlendingsforvaltning som i praksis innhenter DNA-prøver i utlendingssaker i Agder politidistrikt. Vår erfaring tilsier at de aller fleste referansepersonene ønsker å la seg DNA-teste slik dagens ordning fungerer. Vi tilstreber å sende skriftlig innkalling til alle som skal avlegge en DNA-test. Det benyttes i utgangspunktet ikke tolk under DNA-testen, slik at den skriftlige informasjonsbiten blir viktig. Skriftlig innkalling sendes av flere årsaker. Herunder kan nevnes at det er viktig med notoritet i utlendingsforvaltningens datasystemer, for å kunne dokumentere når og hvor en timeavtale for DNA-testing er satt opp. Videre har det vist seg nødvendig å sende innkallingen skriftlig, slik at personen som skal avlegge DNA-test kan

AGDER POLITIDISTRIKT

Post: Postboks 514 Lundsiden, 4605 Kristiansand
E-post: post.agder@politiet.no

Tlf.: 38 13 60 00
Faks: 38 13 60 00

Org. nr.: 983998275
www.politi.no

fremvise innkallingen til en fullmektig, skolen, eller andre som evt hjelper med oversettelse eller lignende. Dette har vist seg å være ressursbesparende for politiet.

Hvordan sikre god informasjon etter lov og forskriftsendring?

Lov og forskriftsendringen medfører et skifte fra anmodning om DNA-test med frivillig samtykke, til pålegg om å avlegge DNA-test. Agder politidistrikt mener det er viktig at man i denne sammenhengen gjør en grundig vurdering av rutinene for praktisk gjennomføring av DNA-testingen, herunder formidling av informasjon fra utlendingsmyndighetene til søker og referanseperson. I henhold til ny § 87 i utlendingsloven hviler det en opplysningsplikt på utlendingsmyndighetene. I praksis vil dette som oftest falle på politiet, som er i kontakt med referansepersonene.

Vår erfaring tilsier at en rutine med skriftlig innkalling gir utlendingsmyndighetene god mulighet til å informere personen som skal avlegge DNA-test *før* selve testen. Personer som eventuelt faller inn under unntakstilfellene nevnt på side 11 i høringsnotatet vil dermed få god informasjon om hva det betyr at man er pålagt å avlegge en DNA-test. Videre vil de få kontaktinformasjon til utlendingsmyndighetene dersom de av en eller annen grunn ikke ønsker å avlegge testen. Dette vil også være ressursbesparende for politiet. Ved behov vil det da kunne benyttes en tolk, for å sikre at personen har forstått hva vedkommende blir bedt om, og konsekvensene av å ikke la seg teste. Det er også viktig at vedkommende på en god måte får formidlet hva som er grunnen til at han eller hun ikke vil la seg teste. Videre anbefales det å utarbeide gode informasjonsskriv på flere språk som kan forelegges personene som et vedlegg til innkallingene.

Med hilsen

Arne Sundvoll

Visepolitimester

Magnus Andreassen

politiinspektør

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

Kopi til
Hans Tangen, PM

Saksbehandler
Jarle Opedal Sunsehaugen
Rådgiver
Telefon: 38136000

POLITIET

Politidirektoratet
Postboks 2090 Vika
0125 OSLO

FINNMARK POLITIDISTRIKT

Deres referanse:
201805477-1

Vår referanse:
201900060-2 837

Sted, Dato
Kirkenes, 8.1.2019

HØRINGSSVAR - ENDRINGER I UTLENDINGSLOVEN OG UTLENDINGSFORSKRIFTEN - BRUK AV DNA-TESTING I UTLENDINGSSAKER

Viser til høring om endringer i utlendingsloven og utlendingsforskriften. Finnmark politidistrikt tiltrer departementets vurdering.

Med hilsen

Tommy Sneve
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent uten signatur.

FINNMARK POLITIDISTRIKT

Post: 9917 Kirkenes
E-post: post.finnmark@politiet.no

Tlf.: 78 97 20 00
Faks: 78 97 20 60

Org. nr.: 984000049
www.politi.no